

Kích thước lệnh

- Kích thước lệnh bị ảnh hưởng bởi:
 - Cấu trúc đường truyền bus
 - Kích thước và tổ chức bộ nhớ
 - Tốc độ CPU
- Giải pháp tối ưu lệnh:
 - Dùng lệnh có kích thước ngắn, mỗi lệnh chỉ nên được thực thi trong đúng 1 chu kỳ CPU
 - Dùng bộ nhớ cache

Kiến trúc MIPS-32 bit

Môn học: Kiến trúc máy tính & Hợp ngữ

Bộ lệnh MIPS

- Chúng ta sẽ làm quen với tập lệnh cho kiến trúc MIPS (PlayStation 1, 2; PSP; Windows CE, Routers...)
- Được xây dựng theo kiến trúc (RISC) với 4 nguyên tắc:
 - Càng đơn giản càng ổn định

Giới thiệu

- Nhiệm vụ cơ bản nhất của CPU là phải thực hiện các lệnh được yêu cầu, gọi là instruction
 - Các CPU sẽ sử dụng các tập lệnh (instruction set) khác nhau để có thể giao tiếp với nó

Bộ lệnh MIPS – Thanh ghi

- Là đơn vị lưu trữ data duy nhất trong CPU
- Trong kiến trúc MIPS:
 - Có tổng cộng 32 thanh ghi đánh số từ \$0 → \$31
 - Càng ít càng dễ quản lý, tính toán càng nhanh
 - Có thể truy xuất thanh ghi qua tên của nó (slide sau)
 - Mỗi thanh ghi có kích thước cố định 32 bit
 - Rì rì rì han hởi khà nǎnra tính toán của chin vir lú

```
.data # khai báo các data label (có thể hiểu là  
các biến)  
      # sau chỉ thị này  
label1: <kiểu lưu trữ> <giá trị khởi tạo>  
label2: <kiểu lưu trữ> <giá trị khởi tạo>  
...  
.text # viết các lệnh sau chỉ thị này  
.globl <các text label toàn cục, có thể truy xuất từ  
các file khác>  
.globl main # Đây là text label toàn cục bắt đầu
```

Cấu trúc cơ bản của 1 chương trình hợp ngữ trên MIPS

Thanh ghi toán hạng

- Như chúng ta đã biết khi lập trình, biến (variable) là khái niệm rất quan trọng khi muốn biểu diễn các toán hạng để tính toán
- Trong kiến trúc MIPS không tồn tại khái niệm biến, thay vào đó là thanh ghi toán hạng

Hello.asm

```
.data # data segment  
str: .asciiz "Hello asm!"  
.text # text segment  
.globl main  
main: # starting point of program  
      addi $v0, $0, 4 # $v0 = 0 + 4 = 4 →  
      print str syscall
```

8

6

Bảng danh sách thanh ghi MIPS

Thanh ghi toán hạng

Name	Register number	Usage
\$zero	0	the constant value 0
\$v0-\$v1	2-3	values for results and expression evaluation
\$a0-\$a3	4-7	arguments
\$t0-\$t7	8-15	temporaries
\$s0-\$s7	16-23	saved
\$t8-\$t9	24-25	more temporaries
\$gp	28	global pointer
\$sp	29	stack pointer
\$fp	30	frame pointer
\$ra	31	return address

Thanh ghi 1 (\$at) để dành cho assembler. Thanh ghi 26 – 27 (\$k0 - \$k1) để dành cho OS

- Ngôn ngữ cấp cao (C, Java...): toán hạng = biến (variable)
 - Các biến lưu trong bộ nhớ chính
- Ngôn ngữ cấp thấp (Hợp ngữ): toán hạng chứa trong các thanh ghi
 - Thanh ghi không có kiểu dữ liệu
 - Kiểu dữ liệu thanh ghi được quyết định bởi

Bộ lệnh MIPS – 4 thao tác chính

- Phần 1: Phép toán số học (Arithmetic)
- Phần 2: Di chuyển dữ liệu (Data transfer)
- Phần 3: Thao tác luận lý (Logical)
- Phần 4: Rẽ nhánh (Un/Conditional branch)
 - Tương ứng là \$s0 - \$s7
 - Tương ứng trong C, để chứa giá trị biến (variable)

Một số thanh ghi toán hạng quan tâm

- Save register:
 - MIPS lấy ra 8 thanh ghi (\$16 - \$23) dùng để thực hiện các phép tính số học, được đặt tên tương ứng là \$s0 - \$s7
 - Tương ứng trong C, để chứa giá trị biến (variable)

Cộng, trừ số nguyên

Phần 1: Phép toán số học

- Cộng (Add):
 - Cộng có dấu: add \$s0, \$s1, \$s2
 - Cộng không dấu: addu \$s0, \$s1, \$s2 (u: unsigned)
 - Diễn giải: $\$s0 \leftarrow \$s1 + \$s2$
- C/C++: (a = b + c)
- Trừ (Subtract):
 - Trừ có dấu: sub \$s0, \$s1, \$s2
 - Trừ không dấu: subu \$s0, \$s1, \$s2 (u: unsigned)
 - Diễn giải: $\$s0 \leftarrow \$s1 - \$s2$
- C/C++: (a = b - c)

15

Nhận xét

- Toán hạng trong các lệnh trên phải là thanh ghi
- Trong MIPS, lệnh thao tác với số nguyên có dấu được biểu diễn dưới dạng bù 2
- Làm sao biết 1 phép toán được biến dịch từ C (ví dụ $a = b + c$) là thao tác có dấu hay không dấu? \rightarrow Dựa vào trình biến dịch
Có thể dùng 1 toán hạng vừa là nguồn vừa là đích
- Cộng, trừ với hằng số? $\rightarrow \$s2$ sẽ đóng vai trò là hằng số
- Cộng: addi \$s0, \$s1, 3 (addi = add immediate)
 - Trừ: addi \$s0, \$s1, -3

13

Ví dụ

- Giả sử xét câu lệnh sau:
`add a, b, c`
- Chỉ thị cho CPU thực hiện phép cộng
 $a \leftarrow b + c$

- a, b, c được gọi là thanh ghi toán hạng
- Phép toán trên chỉ có thể thực hiện với đúng 3 toán hạng (không nhiều cũng không ít hơn)

14

16

17

Lưu ý: Phép gán ?

Ví dụ 1

- Kiến trúc MIPS không có công mạch dành riêng cho phép gán
→ Giải pháp: Dùng thanh ghi zero (\$0 hay \$zero) luôn mang giá trị 0

- Ví dụ:

```
add $s0,$s1,$zero
```

Tương đương: $\$s0 = \$s1 + 0 = \$s1$ (gán)

- Lệnh "add \$zero, \$zero, \$zero" có hợp lệ?

- Chuyển thành lệnh MIPS từ lệnh C:

$$\mathbf{a = b + c + d - e}$$

- Chia nhỏ thành nhiều lệnh MIPS:

```
add $s0,$s1,$s2      # a = b + c
add $s0,$s0,$s3      # a = a + d
sub $s0,$s0,$s4      # a = a - e
```

- Tại sao dùng nhiều lệnh hơn C?
→ Bị giới hạn bởi số lượng công mạch toán tử và thiết kế bên trong công mạch
- Ký tự "#" dùng để chú thích trong hợp ngữ cho MIPS

Phép nhân, chia số nguyên

- Thao tác nhân / chia của MIPS có kết quả chứa trong cặp 2 thanh ghi tên là \$hi và \$lo Bit 0-31 thuộc \$lo và 32-63 thuộc \$hi

$$\boxed{\text{op1}} \times \boxed{\text{op2}} = \boxed{\text{hi}} \quad \boxed{\text{lo}}$$

$$\boxed{\text{op1}} \div \boxed{\text{op2}} = \boxed{\text{remainder}} \quad \boxed{\text{quotient}}$$

Ví dụ 2

- Chuyển thành lệnh MIPS từ lệnh C:

$$\mathbf{f = (g + h) - (i + j)}$$

- Chia nhỏ thành nhiều lệnh MIPS:

```
add $t0,$s1,$s2      # temp1 = g + h
add $t1,$s3,$s4      # temp2 = i + j
sub $s0,$t0,$t1      # f = temp1 - temp2
```


Thao tác số đầu chấm động

Phép nhân

- MIPS sử dụng 32 thanh ghi dấu phẩy động để biểu diễn độ chính xác đơn của số thực. Các thanh ghi này có tên là : \$f0 – \$f31.
- Để biểu diễn độ chính xác kép (double precision) thì MIPS sử dụng sự ghép đôi của 2 thanh ghi có độ chính xác đơn.

23

21

Văn đê tràn số

- Kết quả phép tính vượt qua miền giá trị cho phép → Trần số xảy ra
- Một số ngôn ngữ có khả năng phát hiện trần số (Ada), một số không (C)
- MIPS cung cấp 2 loại lệnh số học:
 - add, addi, sub: Phát hiện trần số
 - addu, addiu, subu: Không phát hiện trần số
- Trình biên dịch sẽ lựa chọn các lệnh số học tương ứng
 - Trình biên dịch C trên kiến trúc MIPS sử dụng addu, addiu, subu

24

22

Phép chia

- Cú pháp:

```
mult $s0, $s1
      $lo (64 bit) chứa trong 2 thanh ghi
      - $lo (32 bit) = (($s0 * $s1) << 32) >> 32
      - $hi (32 bit) = ($s0 * $s1) >> 32
```
- Câu hỏi: Làm sao truy xuất giá trị 2 thanh ghi \$lo và \$hi? → Dùng 2 cấp lệnh mflo (move from lo), mfhhi (move from hi) - mflo (move to lo), mfhhi (move to high)
 - mflo \$s0 (\$s0 = \$lo)
 - mfhhi \$s0 (\$s0 = \$hi)

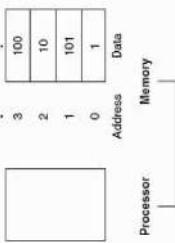
div \$s0, \$s1

21

Bộ nhớ chính

Phần 2: Di chuyển dữ liệu

- Có thể được xem như là array 1 chiều rất lớn, mỗi phần tử là 1 ô nhớ có kích thước bằng nhau
- Các ô nhớ được đánh số thứ tự từ 0 trở đi
→ Gọi là địa chỉ (address) ô nhớ
- Để truy xuất dữ liệu trong ô nhớ cần phải cung cấp địa chỉ ô nhớ đó

27

- Một số nhận xét:
 - Ngoài các biến đơn, còn có các biến phức tạp thể hiện nhiều kiểu cấu trúc dữ liệu khác nhau, ví dụ như array
 - Các cấu trúc dữ liệu phức tạp có số phần tử dữ liệu nhiều hơn số thanh ghi của CPU → làm sao lưu ?
 - Lưu phần nhiều data trong RAM, chỉ load 1 ít vào thanh ghi của CPU khi cần xử lý
 - Vấn đề lưu chuyển dữ liệu giữa thanh ghi và bộ nhớ ?
 - Nhóm lệnh lưu trữ dữ liệu (data transfer)

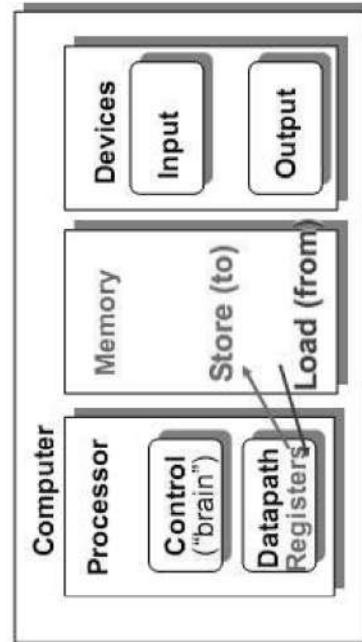
28

25

Cú pháp:

opt opr, opr1 (opr2)

- opt (operator): Tên thao tác (Load / Save)
- opr (operand): Thanh ghi lưu từ nhớ (word)
- opr1 (operand 1): Hằng số nguyên
- opr2 (operand 2): Thanh ghi chứa địa chỉ vùng nhớ cơ sở (địa chỉ nền)

29

Cấu trúc lệnh

Lưu Ý 2

Hai thao tac chinh

- Một thanh ghi có lưu bất kỳ giá trị 32 bit nào, có thể là số nguyên (có dấu / không dấu), có thể là địa chỉ của 1 vùng nhớ trên RAM
- Ví dụ:
 - add \$t2, \$t1, \$t0 \rightarrow \$t0, \$t1 lưu giá trị
 - lw \$t2, 4(\$t0) \rightarrow \$t0 lưu địa chỉ (C: con trỏ)

- lw: Nạp 1 từ dữ liệu, từ bộ nhớ, vào 1 thanh ghi trên CPU (~~hoặc Word - lw~~)
lw \$t0, 12(\$s0)
Nạp từ nhớ có địa chỉ (\$s0 + 12) chứa vào thanh ghi \$t0
- sw: Lưu 1 từ dữ liệu, từ thanh ghi trên CPU, ra bộ nhớ (Store Word – sw)
sw \$t0, 12(\$s0)
Lưu từ địa chỉ (\$s0 + 12) ra thanh ghi \$t0

Lưu ý 3

- Số biến cần dùng của chương trình nếu nhiều hơn số thanh ghi của CPU?
- Giải pháp:
 - Thanh ghi chỉ chứa các biến đang xử lý hiện hành và các biến thường sử dụng
 - Kỹ thuật spilling register

Lưu ý 1

- \$s0 được gọi là thanh ghi cơ sở (base register) thường dùng để lưu địa chỉ bắt đầu của mảng / cấu trúc
 - 12 gọi là độ dời (offset) thường dùng để truy cập các phần tử mảng hay cấu trúc

Nguyên tắc lưu dữ liệu trong bộ nhớ

Ví dụ 1

- MIPS thao tác và lưu trữ dữ liệu trong bộ nhớ theo 2 nguyên tắc:
 - Alignment Restriction
 - Big Endian

- Giả sử A là 1 array gồm 100 từ với địa chỉ bắt đầu (địa chỉ nền – base address) chứa trong thanh ghi $\$s3$. Giá trị các biến g , h lần lượt chứa trong các thanh ghi $\$s1$ và $\$s2$
- Hãy chuyển thành mã hợp ngữ MIPS:

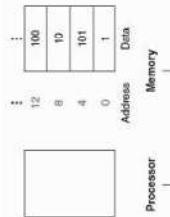
$$g = h + A[8]$$

33

35

Alignment Restriction

- MIPS lưu dữ liệu theo nguyên tắc Alignment Restriction
 - Các đối tượng lưu trong bộ nhớ (từ nhớ) phải bắt đầu tại địa chỉ là bội số của kích thước đối tượng
 - Mỗi từ nhớ có kích thước là 32 bit = 4 byte = kích thước lưu trữ của 1 thanh ghi trong CPU
- Như vậy, từ nhớ phải bắt đầu tại địa chỉ là bội số của 4

Ví dụ 2

- Hãy chuyển thành mã hợp ngữ MIPS:
 - Trả lời:
 - $A[12] = h - A[8]$
- lw \$t0, 32(\$s3) # Chứa $A[8]$ vào $\$t0$
sub \$t0, \$s2, \$t0 # Kết quả vào $A[12]$

36

34

Mở rộng: Load, Save 1 byte

BigEndian

- Ngoài việc hỗ trợ load, save 1 từ (lw, sw), MIPS còn hỗ trợ load, save từng byte (ASCII)
 - Load byte: lb
 - Save byte: sb
 - Cú pháp lệnh tương tự lw, sw
- Ví dụ:

```
lb $s0, 3($s1)
```

Lệnh này nạp giá trị byte nhớ có địa chỉ ($\$s1 + 3$) vào byte thấp của thanh ghi \$s0
- Ví dụ:

lb \$s0, 3(\$s1)

Lệnh này nạp giá trị byte nhớ có địa chỉ ($\$s1 + 3$) vào byte thấp của thanh ghi \$s0

- MIPS lưu trữ thứ tự các byte trong 1 word trong bộ nhớ theo nguyên tắc BigEndian (Kiến trúc x86 sử dụng LittleEndian)
- Save byte: sb
 - Ví dụ: Lưu trữ giá trị 4 byte: 12345678h trong bộ nhớ

Địa chỉ byte	BigEndian	LittleEndian
0	12	78
1	34	56
2	56	34
3	78	12

39

37

Nguyên tắc

- Giả sử nạp 1 byte có giá trị xxxx xxxx xxxx xxxx vào thanh ghi trên CPU (x: bit dấu của byte đó)
- Giá trị thanh ghi trên CPU (32 bit) sau khi nạp có dạng:
xxxx xxxx xxxx xxxx xxxx xxxx xxxx xxxx xxxx
→ Tất cả các bit từ phải sang sẽ có giá trị = bit dấu của giá trị 1 byte vừa nạp (sign-extended)
→ Nếu muốn các bit còn lại từ phải sang có giá trị không theo bit dấu (=0) thì dùng lệnh:
lbu (load byte unsigned)

Lưu ý

- Để truy xuất vào 1 từ nhớ sau 1 từ nhớ thì cần tăng 1 lượng 4 byte chứ không phải 1 byte
- Do đó luôn nhớ rằng các lệnh **lw** và **sw** thì độ dời (offset) phải là bội số của 4
- Tuy nhiên bộ nhớ các máy tính cá nhân ngày nay lại được đánh địa chỉ theo từng byte (8 bit)

40

38

Phép toán luận lý

Mở rộng: Load, Save 2 byte (1/2 Word)

- Cú pháp:
opt opr1, opr2
– opt (operator): Tên thao tác
– opr (operand): Thanh ghi (toán hạng đích) chứa kết quả
 - opr1 (operand 1): Thanh ghi (toán hạng nguồn 1)
 - opr2 (operand 2): Thanh ghi / hằng số (toán hạng nguồn 2)

43

Phép toán luận lý

- MIPS hỗ trợ 2 nhóm lệnh cho các phép toán luận lý trên bit:
 - and, or, nor: Toán hạng nguồn thứ 2 (opr2) phải là thanh ghi
 - andi, ori: Toán hạng nguồn thứ 2 (opr2) là hằng số
- Lưu ý: MIPS không hỗ trợ lệnh cho các phép luận lý NOT, XOR, NAND...
- Lý do: Vì với 3 phép toán luận lý xem dữ liệu trong thanh ghi là dãy 32 bit riêng lẻ thay vì 1 giá trị đơn
- Có 2 loại thao tác luận lý:
 - Phép toán luận lý
 - Phép dịch luận lý

- Ví dụ:
not (A) = not (A or 0) = A nor 0

41

Phân 3: Thao tác luận lý

- MIPS còn hỗ trợ load, save 1/2 word (2 byte) (Unicode)
 - Load half: lh (nạp 2 byte nhỏ vào 2 byte thấp của thanh ghi \$s0)
 - Store half: sh
 - Cú pháp lệnh tương tự lw, sw
- Ví dụ:
lh \$s0, 3 (\$s1)
Lệnh này nạp giá trị 2 byte nhớ có địa chỉ (\$s1 + 3) vào 2 byte thấp của thanh ghi \$s0

44

42

Ví dụ

Phép dịch luận lý

- **sll \$s1, \$s2, 2** # dịch trái luận lý \$s2 2 bit
\$s2 = 0000 0000 0000 0000 0000 0000 0101 0101 = 85
\$s1 = 0000 0000 0000 0000 0000 0001 0101 0100 = 340(85 * 2²)
- **srl \$s1, \$s2, 2** # dịch phải luận lý \$s2 2 bit
\$s2 = 0000 0000 0000 0000 0000 0000 0101 0101 = 85
\$s1 = 0000 0000 0000 0000 0000 0000 0001 0101 = 21 (85 / 2²)
- **sra \$s1, \$s2, 2** # dịch phải số học \$s2 2 bit
\$s2 = 1111 1111 1111 1111 1111 1111 0000 = -16
\$s1 = 1111 1111 1111 1111 1111 1111 1100 = -4 (-16 / 2²)

47

45

Phần 4: Rẽ nhánh

- Tương tự lệnh **if** trong C: Có 2 loại
 - **if (condition) clause**
 - **if (condition)**
 clause1
 else
 clause2
- Lệnh if thứ 2 có thể diễn giải như sau:
if (condition) goto L1 // if → Làm clause1
clause2 // else → Làm clause2
goto L2 // Làm tiếp các lệnh khác
L1: clause1
L2: ...

48

46

Phép dịch luận lý

- Cú pháp:
opt opr, opr1, opr2
 - opt (operator): Tên thao tác
 - opr (operand): Thành ghi (toán hạng đích) chưa kết quả
 - opr1 (operand 1): Thành ghi (toán hạng nguồn 1)
 - opr2 (operand 2): Hằng số < 32 (Số bit đích)
- MIPS hỗ trợ 2 nhóm lệnh cho các phép dịch luận lý trên bit:
 - Dịch luận lý
 - Dịch trái (sll – shift left logical): Thêm vào các bit 0 bên phải
 - Dịch phải (srl – shift right logical): Thêm vào các bit 0 bên trái
 - Dịch số học
 - Không có dịch trái số học
 - Dịch phải (sra – shift right arithmetic): Thêm các bit = giá trị bit dấu bên trái

Xử lý vòng lặp

Rẽ nhánh trong MIPS

- Xét mảng int A[]. Giả sử ta có vòng lặp trong C:

```
do {
```

```
    g = g + A[i];
```

```
    i = i + j;
```

```
}
```

```
while (i != h);
```

- Ta có thể viết lại:

```
Loop: g = g + A[i];
```

```
    i = i + j;
```

```
    if (i != h) goto Loop;
```

→ Sử dụng lệnh rẽ có điều kiện để biểu diễn vòng lặp!

- Rẽ nhánh có điều kiện

```
- beq opr1, opr2, label
```

- beq: Branch if (register are) equal

- if (opr1 == opr2) goto label

```
- bne opr1, opr2, label
```

- bne: Branch if (register are) not equal

- if (opr1 != opr2) goto label

```
    • Rẽ nhánh không điều kiện
```

```
- j label
```

- jump to label

- Tương ứng trong C: goto label

- Có thể viết lại thành: beq \$0, \$1, \$2, \$3, \$4

Xử lý vòng lặp

- Ánh xạ biến vào các thanh ghi như sau:

```
g    h    i    j    base address of A
```

```
$s1  $s2  $s3  $s4  $s5
```

```
    # $t1 = i * 22
```

- Trong ví dụ trên có thể viết lại thành lệnh MIPS như sau:

```
Loop: sll $t1, $s3, 2      # $t1 = i * 22
```

```
    add $t1, $t1, $s5      # $t1 = addr A[i]
```

```
    lw $t1, 0($t1) # $t1 = A[i]
```

```
    add $s1, $s1, $t1      # g = g + A[i]
```

```
    add $s3, $s3, $s4      # i = i + j
```

```
    bne $s3, $s2, Loop    # if (i != j) goto Label
```

- Biên dịch câu lệnh sau trong C thành lệnh hợp ngữ MIPS:

```
if (i == j) f = g + h;
```

```
else   f = g - h;
```

- Ánh xạ biến f, g, h, i, j tương ứng vào các thanh ghi: \$s0, \$s1, \$s2, \$s3, \$s4

- Có thể viết lại thành: beq \$0, \$1, \$2, \$3, \$4

- Lệnh hợp ngữ MIPS:

```
beq $s3, $s4, TrueCase # branch (i == j)
```

```
sub $s0, $s1, $s2      # f = g - h (false)
```

```
j Fin      # goto "Fin" label
```

```
TrueCase: add $s0, $s1, $s2      # f = g + h (true)
```

```
Fin: ...
```


Ví dụ

- Biên dịch câu lệnh sau trong C thành lệnh hợp ngữ MIPS:

```
if (i == j) f = g + h;
```

```
else   f = g - h;
```

- Ánh xạ biến f, g, h, i, j tương ứng vào các thanh ghi: \$s0, \$s1, \$s2, \$s3, \$s4

- Lệnh hợp ngữ MIPS:

So sánh không bằng

Xử lý vòng lặp

- Trong C, câu lệnh sau:
if (g < h) goto Less; # g: \$t0, h: \$s1
- Được chuyển thành lệnh MIPS như sau:
slt \$t0, \$s0, \$s1 # if (g < h) then \$t0 = 1
bne \$t0, \$0, Less # if (\$t0 != 0) goto Less
if (g < h) goto Less
- Nhận xét: Thành phần \$0 luôn chứa giá trị 0, nên lệnh bne và beq thường dùng để so sánh sau lệnh slt

55

53

Các lệnh so sánh khác?

- Các phép so sánh còn lại như >, ≥, ≤ thì sao?
- MIPS không trực tiếp hỗ trợ cho các phép so sánh trên, tuy nhiên dựa vào các lệnh slt, bne, beq ta hoàn toàn có thể biểu diễn chúng!

So sánh không bằng ?

- Tương tự cho các vòng lặp phổ biến khác trong C:
 - while
 - for
 - do...while
- Nguyên tắc chung:
 - Viết lại vòng lặp dưới dạng goto
 - Sử dụng các lệnh MIPS rõ nhánh có điều kiện

54

56

So sánh với hàng số

a: \$s0, b: \$s1

- So sánh bằng: beq / bne
- So sánh không bằng: MIPS hỗ trợ sẵn lệnh slt
 - slti opr, opr1, const
 - Thường dùng cho switch...case, vòng lặp for

• a < b	slt \$t0,\$s0,\$s1 # if (a < b) then \$t0 = 1 bne \$t0,\$0,Label # if (a < b) then goto Label <do something># else then do something
• a > b	slt \$t0,\$s1,\$s0 # if (b < a) then \$t0 = 1 bne \$t0,\$0,Label # if (b < a) then goto Label <do something># else then do something
• a ≥ b	slt \$t0,\$s0,\$s1 # if (a < b) then \$t0 = 1 beq \$t0,\$0,Label # if (a ≥ b) then goto Label <do something># else then do something
• a ≤ b	slt \$t0,\$s0,\$s1 # if (b < a) then \$t0 = 1 beq \$t0,\$0,Label # if (b ≥ a) then goto Label <do something># else then do something

59

Ví dụ: switch...case trong C

- switch (k) {
 case 0: f = i + j; break;
 case 1: f = g + h; break;
 case 2: f = g - h; break;
}
- Ta có thể viết lại thành các lệnh if lồng nhau:

```
if (k == 0) f = i + j;  
else if (k == 1) f = g + h;  
else if (k == 2)f = g - h;
```
- Ánh xạ giá trị biến vào các thanh ghi:

```
f g h i j k  
$s0 $s1 $s2 $s3 $s4 $s5
```

Nhận xét

- So sánh == → Dùng lệnh beq
- So sánh != → Dùng lệnh bne
- So sánh < và > → Dùng cặp lệnh (slt → bne)
- So sánh ≤ và ≥ → Dùng cặp lệnh (slt → beq)

60

58

Ví dụ: switch...case trong C

```
c ... sum (a, b); ... /* a: $s0, b: $s1 */
[Đã tiếp thao tác khác...]
}

int sum (int x, int y) {
    return x + y;
}
```

Địa chỉ Lệnh	
M	1000 add \$a0, \$s0, \$zero # x = a
I	1004 add \$a1, \$s1, \$zero # y = b
P	1008 addi \$ra, \$zero, 1016 # lưu địa chỉ lát sau quay về vào \$ra = 1016
S	1012 j sum # nhảy đến nhãn sum
	[Làm tiếp thao tác khác...]
	...
2000	sum: add \$v0, \$a0, \$a1 # thực hiện thủ tục "sum"
2024	jr \$ra # nhảy tới địa chỉ trong \$ra

63

- Chuyển thành lệnh hợp ngữ MIPS:

```
bne $s5, $0, L1      # if (k != 0) then goto L1
add $s0, $s3, $s4      # else (k == 0) then f = i + j
j Exit                # end of case → Exit (break)

L1:
addi $t0, $s5, -1      # $t0 = k - 1
bne $t0, $0, L2      # if (k != 1) then goto L2
add $s0, $s1, $s2      # else (k == 1) then f = g + h
j Exit                # end of case → Exit (break)

L2:
addi $t0, $s5, -2      # $t0 = k - 2
bne $t0, $0, Exit      # if (k != 2) then goto Exit
sub $s0, $s1, $s2      # else (k == 2) then f = g - h
Exit: ...
```

61

Thanh ghi lưu trữ dữ liệu trong thủ tục

- MIPS hỗ trợ 1 số thanh ghi để lưu trữ dữ liệu cho thủ tục:
 - Đối số input (argument input): \$a0 \$a1 \$a2 \$a3
 - Kết quả trả về (return ...): \$v0 \$v1
 - Biến cục bộ trong thủ tục: \$s0 \$s1 ... \$s7
 - Địa chỉ quay về (return address): \$ra
- Nếu có nhu cầu lưu nhiều dữ liệu (đôi số, kết quả trả về, biến cục bộ) hơn số lượng thanh ghi kể trên?
 - Bao nhiêu thanh ghi là đủ?
 - Sử dụng ngăn xếp (stack)

Trình con (Thủ tục)

- Hàm (function) trong C → (Biên dịch) → Trình con (Thủ tục) trong hợp ngữ
 - Giả sử trong C, ta viết như sau:

```
void main()
{
    int a, b;
    ...
    sum(a, b);
    ...
}
```
 - Hàm được chuyển thành lệnh hợp ngữ như thế nào ?
 - Dữ liệu được lưu trữ ra sao ?

```
int sum(int x, int y)
{
    return (x + y);
}
```

64

62

Các lệnh nhảy mới

- jr (jump register)
 - Cú pháp: jr register
 - Diễn giải: Nhảy đến địa chỉ nằm trong thanh ghi register thay vì nhảy đến 1 nhãn như lệnh j (jump)
 - Cú pháp: jal label
 - Diễn giải: Thực hiện 2 bước:
 - Bước 1 (link): Lưu địa chỉ của lệnh kế tiếp vào thanh ghi \$ra (Tại sao không phải là địa chỉ của lệnh hiện tại?)
 - Bước 2 (jump): Nhảy đến nhãn label
 - Hai lệnh này được sử dụng hiệu quả trong thủ tục
 - jal: tự động lưu địa chỉ quay về chương trình chính bằng cách nhảy đến thủ tục con
 - jr: \$ra: Quay lại thân chương trình chính bằng cách nhảy đến địa chỉ đã được lưu trước đó trong \$ra

67

int sum (a, b); ... /* a: \$s0, b: \$s1 */

[Làm tiếp thao tác khác...]

NHẬN XÉT 1

```
int sum (int x, int y){  
    return x + y;  
}
```

- jal (jump and link)
 - Cú pháp: jal label
 - Diễn giải: Nhảy đến địa chỉ nằm trong thanh ghi register thay vì nhảy đến 1 nhãn như lệnh j (jump)
 - Cú pháp: jal label
 - Diễn giải: Thực hiện 2 bước:
 - Bước 1 (link): Lưu địa chỉ của lệnh kế tiếp vào thanh ghi \$ra (Tại sao không phải là địa chỉ của lệnh hiện tại?)
 - Bước 2 (jump): Nhảy đến nhãn label
 - Hai lệnh này được sử dụng hiệu quả trong thủ tục
 - jal: tự động lưu địa chỉ quay về chương trình chính bằng cách nhảy đến thủ tục con
 - jr: \$ra: Quay lại thân chương trình chính bằng cách nhảy đến địa chỉ đã được lưu trước đó trong \$ra

67

int sum (int x, int y);

return x + y;

}

Địa chỉ - Lệnh

M	I	P	S
1000 add \$a0, \$s0, \$zero # x = a	1004 add \$a1, \$s1, \$zero # y = b	1008 addi \$ra, \$zero, 1016 # lui	1012 j sum # nhảy đến nh
1016 [Làm tiếp thao tác khác...]		1016 addi \$ra, \$zero, 1016 # lui	1016 add \$v0, \$s0, \$a1 # \$ra = 1016 # lui
2000 sum: add \$v0, \$s0, \$a1 # nhảy đến địa chỉ trong \$ra	2024 jr \$ra # nhảy đến địa chỉ trong \$ra	2008 addi \$ra, \$zero, 1016 # lui	2012 j sum # nhảy đến nh
		1012 add \$v0, \$s0, \$a1 # nhảy đến địa chỉ trong \$ra	1016 [Làm tiếp thao tác khác...]

67

- Chuyển đoạn chương trình sau thành mã hợp ngữ MIPS:

Bài tập

```
void main()  
{  
    int i, j, k, m;  
    ...  
    i = mult (i, k); ...  
    m = mult (i, j); ...  
}  
  
int mult (int mcand, int mlir)  
{  
    int product = 0;  
    while (mlir > 0)  
    {  
        product = product + mcand;  
        mlir = mlir - 1;  
    }  
    return product;  
}
```

Địa chỉ - Lệnh

M	I	P	S
1000 add \$a0, \$s0, \$zero # x = a	1004 add \$a1, \$s1, \$zero # y = b	1008 addi \$ra, \$zero, 1016 # lui	1012 j sum # nhảy đến nh
1016 [Làm tiếp thao tác khác...]		1016 addi \$ra, \$zero, 1016 # lui	1016 add \$v0, \$s0, \$a1 # nhảy đến địa
2000 sum: add \$v0, \$s0, \$a1 # nhảy đến địa	2024 jr \$ra # nhảy đến địa	2008 addi \$ra, \$zero, 1016 # lui	2012 j sum # nhảy đến nh
		1012 add \$v0, \$s0, \$a1 # nhảy đến địa	1016 [Làm tiếp thao tác khác...]

68

Hiện 2 công việc trên:

1008 jal sum # \$ra = 1012, goto sum

2024 jr \$ra # nhảy đến địa

→ Tại sao không cần xác định tương minh địa chỉ quay về trong \$ra ?

c int sumSquare(int x, int y) { return mult(x, x) + y; }

Thủ tục lồng nhau

```

c int sumSquare(int x, int y) { return mult(x, x) + y; }

/* x: $a0, y: $a1 */

SumSquare:
M   int      addi    $sp, $sp, -8      # khai báo kích thước stack cần dùng = 8 byte
I   push    sw $ra, 4($sp)      # cát địa chỉ quay về của thủ tục sumSquare đưa vào stack
P   push    sw $a1, 0($sp)      # cát giá trị y vào stack
S   add    $a0, $a0, $zero      # gán tham số thứ 2 là x (ban đầu là y) để phục vụ cho thủ tục mult sắp gọi
     jal    mult      # nhảy đến thủ tục mult
     lw $a1, 0($sp)      # sau khi thực thi xong thủ tục mult , khởi phục lại tham số thứ 2 = y
     pop      # đưa trên giá trị đã lưu trước đó trong stack

     add    $v0, $v0, $a1      # mult() + y
     lw $ra, 4($sp)      # khởi phục địa chỉ quay về của thủ tục sumSquare từ stack, đưa lại vào $ra
     addi   $sp, $sp, 8      # khởi phục 8 byte giá trị $sp ban đầu đã "miễn"
     jr $ra      # nhảy đến đoạn lệnh ngay sau khi gọi thủ tục sumSquare trong chương
     free      # trình chính, để thao tác tiếp các lệnh khác.

mult:
     ...      # lệnh xử lý cho thủ tục mult
     jr $ra      # nhảy lại đoạn lệnh ngay sau khi gọi thủ tục mult trong thủ tục sumSquare

```

71

- Vấn đề đặt ra khi chuyển thành mã hợp ngữ của đoạn lệnh sau:
- ```

int sumSquare (int x, int y)
{
 return mult (x, x) + y;
}

```
- Thủ tục sumSquare sẽ gọi thủ tục mult trong thân hàm của nó
  - Vấn đề:
    - Địa chỉ quay về của thủ tục sumSquare lưu trong thanh ghi \$ra sẽ bị ghi đè bởi địa chỉ quay về của thủ tục mult khi thủ tục này được gọi!
    - Như vậy cần phải lưu lại (backup) trong bộ nhớ chính địa chỉ quay về của thủ tục sumSquare (trong thanh ghi \$ra) trước khi gọi thủ tục mult
- Sử dụng ngăn xếp (Stack)

69

## Tổng quát: Thao tác với stack

- Khởi tạo stack (init)
- Lưu trữ tạm các dữ liệu cần thiết vào stack (push)
  - Gán các đối số (nếu có)
- Gọi lệnh jal để nhảy đến các thủ tục con
- Khôi phục các dữ liệu đã lưu tạm từ stack (pop)
  - Khôi phục bộ nhớ, kết thúc stack (free)

## Ngăn xếp (Stack)

- Là ngăn xếp gồm nhiều ô nhớ kết hợp (vùng nhớ) nằm trong bộ nhớ chính
- Cấu trúc dữ liệu lý tưởng để chứa tạm các giá trị trong thanh ghi
  - Thường chứa địa chỉ trả về, các biến cục bộ của trình con, nhất là các biến có cấu trúc (array, list...) không chứa vừa trong các thanh ghi trong CPU
- Được định vị và quản lý bởi stack pointer
- Có 2 tác vụ hoạt động cơ bản:
  - push: Đưa dữ liệu từ thanh ghi vào stack
  - pop: Lấy dữ liệu từ stack chép vào thanh ghi
- Trong MIPS dành sẵn 1 thanh ghi \$sp để lưu trữ stack pointer
- Để sử dụng Stack, cần khai báo kích vùng Stack bằng cách tăng (push) giá trị con trỏ ngăn xếp stack pointer (lưu trữ trong thanh ghi \$sp)
  - Lưu ý: Stack pointer tăng theo chiều giảm địa chỉ

72

70

# Nguyên tắc sử dụng thanh ghi

## Cụ thể hóa

- \$0: (Không thay đổi) Luôn bằng 0
- \$50 - \$57: (Khôi phục lại nếu thay đổi) Rất quan trọng, nếu thủ tục được gọi (callee) thay đổi các thanh ghi này thì nó phải khôi phục lại giá trị các thanh ghi này trước khi kết thúc
- \$sp: (Khôi phục lại nếu thay đổi) Thanh ghi con trả stack phải có giá trị không đổi trước và sau khi gọi lệnh "jal", nếu không thủ tục gọi (caller) sẽ không quay về được.
- Tip: Tất cả các thanh ghi này đều bắt đầu bằng ký tự \$ !

- Đầu thủ tục:

Procedure\_Label:

```
addi $sp, $sp, -framesize
```

```
sw $ra, framesize - 4 ($sp)
```

Lưu tạm các thanh ghi khác (nếu cần)

- Cuối thủ tục:
- ```
jal other_procedure
```
- ```
Gọi các thủ tục khác (nếu cần)
```
- ```
lw $ra, frame_size - 4 ($sp)
```
- ```
Khôi phục $ra từ stack (pop)
```
- ```
lw ...
```
- ```
Khôi phục các thanh ghi khác (nếu cần)
```
- ```
addi $sp, $sp, framesize
```
- ```
Khôi phục $sp, giải phóng stack
```
- ```
jr $ra
```
- ```
Nhảy đến lệnh tiếp theo "Procedure Label"
```
- ```
Trong chương trình chính
```

Nguyên tắc sử dụng thanh ghi

- \$ra: (Có thể thay đổi) Khi gọi lệnh "jal" sẽ làm thay đổi giá trị thanh ghi này. Thủ tục gọi (caller) lưu lại (backup) giá trị của thanh ghi \$ra vào stack nếu cần
- \$v0 - \$v1: (Có thể thay đổi) Chứa kết quả trả về của thủ tục
- \$a0 - \$a1: (Có thể thay đổi) Chứa đối số của thủ tục
- \$t0 - \$t9: (Có thể thay đổi) Đây là các thanh ghi tạm nên có thể bị thay đổi bất cứ lúc nào

Một số nguyên tắc khi thực thi thủ tục

- Nhảy đến thủ tục bằng lệnh jal và quay về nơi trước đó đã gọi nó bằng lệnh jr \$ra
- 4 thanh ghi chưa đổi số của thủ tục: \$a0, \$a1, \$a2, \$a3
- Kết quả trả về của thủ tục chứa trong thanh ghi \$v0 (và \$v1 nếu cần)
- Phải tuân theo nguyên tắc sử dụng các thanh ghi (register conventions)

System call

Tóm tắt

- Nếu thủ tục R gọi thủ tục E:
 - R phải lưu vào stack các thanh ghi tạm có thể bị sử dụng trong E trước khi gọi lệnh jal E (goto E)
 - E phải lưu lại giá trị các thanh ghi lưu trữ (\$s0 - \$s7) nếu nó muốn sử dụng các thanh ghi này → trước khi kết thúc E sẽ khôi phục lại giá trị của chúng
 - Nhớ: Thủ tục gọi R (caller) và Thủ tục được gọi E (callee) chỉ cần lưu các thanh ghi tạm / thanh ghi tạm mà nó muốn dùng, không phải tất cả các thanh ghi!

Service	System Call Code	Arguments	Result
print_int	1	\$a0 = integer	
print_float	2	\$f12 = float	
print_double	3	\$f12 = double	
print_string	4	\$a0 = string	integer (in \$v0)
read_int	5		integer (in \$v0)
read_float	6		float (in \$f0)
read_double	7		double (in \$f0)
read_string	8	\$a0 = buffer, \$a1 = length	float (in \$f0)
sbrk	9	\$a0 = amount	address (in \$v0)
exit	10		
print_character	11	\$a0 = integer	
read_character	12		char (in \$v0)

Hello.asm

```
.data
str:.asciiz "Hello asm !"
.text
.globl main
main:    # starting point of program
        addi    $v0, $0, 4 # $v0 = 0 + 4 = 4 → print str syscall
        la    $a0, str      # $a0 = address(str)
        syscall           # execute the system call
```

Bảng tóm tắt

Name	Register number	Usage	Preserved on call?
\$zero	0	the constant value 0	n.a.
\$v0-\$v1	2-3	values for results and expression evaluation	no
\$a0-\$a3	4-7	arguments	no
\$t0-\$t7	8-15	temporaries	no
\$s0-\$s7	16-23	saved	yes
\$t8-\$t9	24-25	more temporaries	no
\$gp	28	global pointer	yes
\$sp	29	stack pointer	yes
\$fp	30	frame pointer	yes
\$ra	31	return address	yes

Phụ lục 1: 40 lệnh cơ bản MIPS

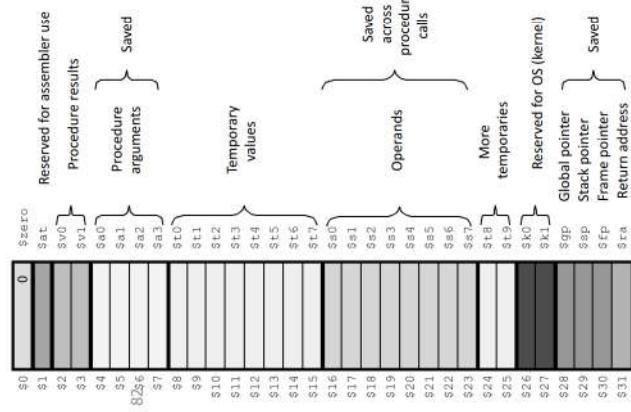
Instruction	Usage	Instruction	Usage
Load upper immediate	lui $r1, imm$	Move from Hi	mfh1 $r1$
Add	add $r1, r2, r3$	Move from Lo	mfl0 $r1$
Subtract	sub $r1, r2, r3$	Add unsigned	addu $r1, r2, r3$
Set less than	slt $r1, r2, r3$	Subtract unsigned	subu $r1, r2, r3$
Add immediate	addi $r1, r2, imm$	Multiply	mult $r1, r2, r3$
Set less than immediate	slti $r1, r2, imm$	Multiply unsigned	multu $r1, r2, r3$
AND	and $r1, r2, r3$	Divide	div $r1, r2, r3$
OR	or $r1, r2, r3$	Divide unsigned	divu $r1, r2, r3$
XOR	xor $r1, r2, r3$	Add immediate unsigned	addiu $r1, r2, imm$
NOR	nor $r1, r2, r3$	Shift left logical	sll $r1, r2, r3$
AND immediate	andi $r1, r2, imm$	Shift right logical	srl $r1, r2, r3$
OR immediate	ori $r1, r2, imm$	Shift right arithmetic	sra $r1, r2, r3$
XOR immediate	xori $r1, r2, imm$	Shift left logical variable	sllv $r1, r2, r3$
Load word	lw $r1, imm(r2)$	Shift right logical variable	srlv $r1, r2, r3$
Store word	sw $r1, imm(r2)$	Shift right arithmetic variable	sraw $r1, r2, r3$
Jump	j L	Load byt e	lb $r1, imm(rs)$
Jump register	jr $r2$	Load byte unsigned	lbu $r1, imm(rs)$
Branch less than 0	bltz $r2, L$	Store byte	sb $r1, imm(rs)$
Branch equal	beq $r2, r3, L$	Jump and link	jal L
Branch not equal	bne $r2, r3, L$	System call	syscall

81

PHỤ LỤC

Phụ lục 2: Pseudo Instructions

- “Lệnh giả”: Mặc định không được hỗ trợ bởi MIPS
- Là những lệnh cần phải biên dịch thành rất nhiều câu lệnh thật trước khi được thực hiện bởi phần cứng
- Để hỗ trợ lập trình viên thao tác

Phụ lục 3: Biểu diễn lệnh trong ngôn ngữ máy

- Chúng ta đã học 1 số nhóm lệnh hợp ngữ thao tác trên CPU tuy nhiên...
- CPU có hiểu các lệnh hợp ngữ đã học này không?

→ Tất nhiên là không vì nó chỉ hiểu được ngôn ngữ máy gồm toàn bit 0 và 1

- Dãy bit nào là lệnh nào, không

Ví dụ: Tính $\$s1 = |\$s0|$

- Để tính được trị tuyệt đối của $\$s0 \rightarrow \$s1$, ta có lệnh giả là: `abs $s1, $s0`
- Thực sự MIPS không có lệnh này, khi chạy sẽ biên dịch lệnh này thành các lệnh thật sau:

Trị tuyệt đối của X là $-X$ nếu $X < 0$, là X nếu $X \geq 0$

85

MIPS Instruction Format

Name	Fields	Comments
Field size	6 bits	All MIPS instructions 32 bits
R-format	op rs rt rd	Arithmetic instruction format
I-format	op rs rt address/immediate	Transfer, branch, imm. format
J-format	op	Jump instruction format target address

- Có 3 format lệnh trong MIPS:

– R-format: Dùng trong các lệnh tính toán số học (`add, sub, and, or, nor, sll, srl, sra...`)

– I-format: Dùng trong các lệnh thao tác với hàng

Một số lệnh giả phô biến của MIPS

Name	Instruction syntax	meaning
Move	<code>move rd, rs</code>	$rd = rs$
Load Address	<code>la rd, rs</code>	$rd = \text{address}(rs)$
Load Immediate	<code>li rd, imm</code>	$rd = 32\text{-bit immediate value}$
Branch greater than	<code>bgt rs, rt, label</code>	$\text{if } (R(rs) > R(rt)) \text{ PC=Label}$
Branch less than	<code>blt rs, rt, label</code>	$\text{if } (R(rs) < R(rt)) \text{ PC=Label}$
Branch greater than or equal	<code>bge rs, rt, label</code>	$\text{if } (R(rs) \geq R(rt)) \text{ PC=Label}$
branch less than or equal	<code>ble rs, rt, label</code>	$\text{if } (R(rs) \leq R(rt)) \text{ PC=Label}$
branch greater than zero	<code>bgtz rs, label</code>	$\text{if } (R(rs) > 0) \text{ PC=Label}$

Ví dụ R-format (1)

R-format

- Biểu diễn machine code của lệnh: **add**

opcode	rs	rt	rd	shmat	funct
0	9	10	8	0	32
000000	01001	01010	01000	00000	100000

Xác định thao tác cộng
(tất cả các lệnh theo cấu trúc R-format đều có opcode = 0)

Xác định thao tác cộng
(tất cả các lệnh theo cấu trúc R-format đều có opcode = 0)

6 bits					
opcode	rs	rt	rd	5	5
0	9	10	8	0	32

opcode (operation code): mã thao tác, cho biết lệnh làm

gi

- opcode (function code): kết hợp với opcode để xác định lệnh làm gì (trường hợp các lệnh có cùng mã thao tác với opcode)

rs (source register): thanh ghi nguồn, thường chứa toán

91

Ví dụ R-format (2)

- Biểu diễn machine code của lệnh: **sll**

opcode	rs	rt	rd	shmat	funct
0	0	16	10	4	0
000000	00000	10000	01010	00100	000000

Xác định thao tác dịch trái luân lý
(tất cả các lệnh theo cấu trúc R-format đều có opcode = 0)

Xác định thao tác dịch trái luân lý
(tất cả các lệnh theo cấu trúc R-format đều có opcode = 0)

- Các trường lưu địa chỉ thanh ghi rs, rt, rd có kích thước 5 bit

→ Có khả năng biểu diễn các số từ 0 đến 31

→ Để biểu diễn 32 thanh ghi của MIPS

- Trường lưu số bit cần dịch shamt có kích thước 5 bit

92

Ví dụ I-format

- Biểu diễn machine code của lệnh: **addi**

\$s0, \$s1, 10

opcode	rs	rt	immediate
8	17	16	10
001000	10001	10000	0000 0000 0000 1010

trường:

- Ví dụ:
 - Lệnh addi cộng giá trị thanh ghi với 1 hằng số, nếu giới hạn trường hằng số ở 5 bit → hằng số không thể lớn hơn $2^5 = 32$

Vấn đề R-format

- Làm sao giải quyết trường hợp nếu câu lệnh đòi hỏi trường dành cho toán hạng phải lớn hơn 5 bit?

- Ví dụ:
 - Lệnh addi cộng giá trị thanh ghi với 1 hằng số, nếu giới hạn trường hằng số ở 5 bit → hằng số không thể lớn hơn $2^5 = 32$

Vấn đề I-format

- Trường hằng số (immediate) có kích thước 16 bit
 - Nếu muốn thao tác với các hằng số 32 bit?
→ Tăng kích thước trường immediate thành 32 bit?
→ Tăng kích thước các lệnh thao tác với hằng số có cấu trúc I-format
→ Phá vỡ cấu trúc lệnh 32 bit của MIPS

6 bits	5	5	16
opcode	rs	rt	immediate

- opcode (operation code): mã thao tác, cho biết lệnh làm gì (tương tự opcode của R-format, chỉ khác không cần thêm trường funct)
 - Đây cũng là lý do tại sao R-format có 2 trường 6 bit để xác định lệnh làm gì thay vì 1 trường 12 bit → Để nhất quán với các cấu trúc lệnh khác (I-format) trong khi

Vấn đề rẽ nhánh có điều kiện trong I-format

Vấn đề I-format (tt)

- Các lệnh rẽ nhánh có điều kiện có cấu

6 bits		5 bits		5 bits		16 bits	
trục I-format		rs		rt		immediate	

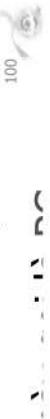
- Giải pháp: MIPS cung cấp lệnh mới "lui"
 - lui register, immediate
 - Load Upper Immediate
 - Đưa hàng số 16 bit vào 2 byte cao của 1 thanh ghi
 - Giá trị 2 byte thấp của thanh ghi đó gán = 0
 - Lệnh này có cấu trúc I-format so sánh
- opcode: xác định lệnh beq hay bne
- rs, rt: chứa các giá trị của thanh ghi cần so sánh

97

Vấn đề rẽ nhánh có điều kiện trong I-format (tt)

- Trong MIPS, thanh ghi PC (Program Counter) sẽ chứa địa chỉ của lệnh đang được thực hiện
 - immediate: số có dấu, chứa khoảng cách so với địa chỉ lệnh đang thực hiện nằm trong thanh ghi PC
 - immediate + PC → địa chỉ cần nhảy tới
- Muốn cộng giá trị 32 bit 0xABABCDCC vào thanh ghi \$t0 ?
 - Không thể dùng:
 - add \$t0, \$t0, 0xABABCDCC
 - Giải pháp dùng lệnh lui:
 - lui \$at, 0xABAB
 - ori \$at, \$at, 0xCDCC
 - add \$t0, \$0, \$at

98

Ví dụ

- Muốn cộng giá trị 32 bit 0xABABCDCC vào thanh ghi \$t0 ?
 - Không thể dùng:
 - add \$t0, \$t0, 0xABABCDCC
 - Giải pháp dùng lệnh lui:
 - lui \$at, 0xABAB
 - ori \$at, \$at, 0xCDCC
 - add \$t0, \$0, \$at

99

Ví dụ I-format

- Loop:

```
beq $t1, $0, End
add $t0, $t0, $t2
addi $t1, $t1, -1
j Loop
```
 - End:

```
...
```
opcode	rs	rt	immediate
4	9	0	3
000100	01001	00000	0000 0000 0000 0011
- opcode = 4: Xác định thao tác của lệnh beq
 - rs = 9 (tổng hàng nguồn thứ 1 là \$t1 ~ \$9)

103

Vấn đề rẽ nhánh có điều kiện trong I-format (tt)

- Mỗi lệnh trong MIPS có kích thước 32 bit (1 word – 1 từ nhớ)
 - MIPS truy xuất bộ nhớ theo nguyên tắc Alignment Restriction
- Đơn vị của immediate, khoảng cách so với PC, là từ nhớ (word = 4 byte) chứ không phải là byte

101

Vấn đề I-format

- Mỗi lệnh trong MIPS có kích thước 32 bit
- Mong muốn: Có thể nhảy đến bất kỳ lệnh nào (MIPS hỗ trợ các hàm nhảy không điều kiện như j)
 - Nhảy trong khoảng 2^{32} (4 GB) bộ nhớ
 - I-format bị hạn chế giới hạn vùng nhảy

104

Vấn đề rẽ nhánh có điều kiện trong I-format (tt)

- Cách tính địa chỉ rẽ nhánh:
 - Nếu không rẽ nhánh:
$$PC = PC + 4$$
 - Nếu thực hiện rẽ nhánh:
$$PC = (PC + 4) + (\text{immediate} * 4)$$

102

- Vì sao cộng immediate với $(PC + 4)$ thay

.. và 1 lần

Bảng tóm tắt Format

J-format

R	op 6 bits	rs 5 bits	rt 5 bits	rd 5 bits	sh 5 bits	fn 5 bits	0
	Opcode	Source register 1	Source register 2	Destination register	Shift amount	Opcode extension	
I	op 6 bits	rs 20 bits	rt 15 bits	operand / offset			0
	Opcode	Source or base	Destination or data	Immediate operand or address offset			
J	op 6 bits	jump target address			26 bits	26 bits	0
	Opcode	Memory word address (byte address divided by 4)					

6 bits	opcode	26
		target address

- opcode (operation code): mã thao tác, cho biết lệnh làm gì (tương tự opcode của R-format và I-format)

- Để nhảy qua với các câu trúc lệnh khác (R-format và I-format)

- target address: Lưu địa chỉ đích của lệnh nhảy
- Tương tự lệnh rẽ nhánh, địa chỉ đích của lệnh nhảy

Phụ lục 4: Addressing mode

- Là phương thức định vị trí (địa chỉ hóa) các toán hạng trong kiến trúc MIPS

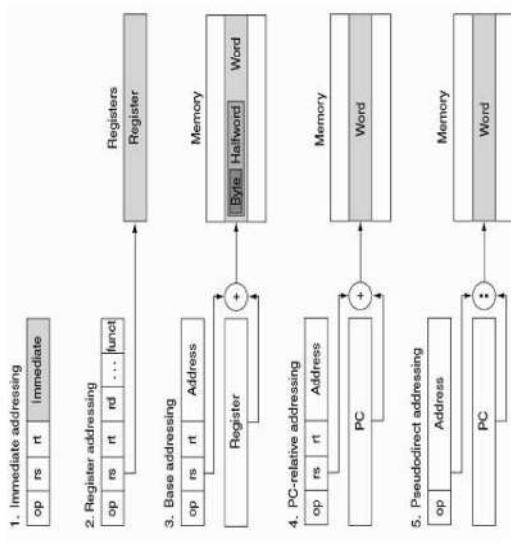
- Có 5 phương pháp chính:
 - Immediate addressing (Vd: addi \$t0, \$t0,
5)

- Toán hạng = hằng số 16 bit trong câu lệnh
 - Register addressing (Vd: add \$t0, \$t0, \$t1)

Nhận xét

- Trong J-format, các lệnh nhảy có thể nhảy tới các lệnh có địa chỉ trong khoảng 2^{26}
- Muốn nhảy tới các lệnh có địa chỉ lớn hơn từ 2^{27} đến 2^{32} ?
 - MIPS hỗ trợ lệnh jr (đọc trong phần thủ tục)
 - Tuy nhiên nhu cầu này không cần thiết lắm vì chương trình thường không quá lớn như vậy

Addressing mode

Homework

- Sách Patterson & Hennessy: Đọc hết chương 2
- Tài liệu tham khảo: Đọc "08_HP_AppA.pdf"